

Ἡ Κα Ριάλδη, τὸ εἶπα κι ἄλλοτε, εἶναι ἀξιέπαινη. Προσπαθεῖ νὰ ἀναπληρώσει τὴν ἑλλειψη τῆς Β' Σκηνῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου, τῆς ὁποίας ἡ ἱδρυση, ἡ τόσο χρήσιμη, ἀκόμα ἀναβάλλεται ἀδικοιολόγητα, παρουσιάζοντας πρωτόλεια ἑλληνικὰ ἔργα.

Τὰ ἔργα αὐτὰ εἶναι ἀπὸ κάθε ἀποψη σωστὸ νὰ παίζονται. Ἡ Κα Ριάλδη προσφέρει ἀναμφισβήτητα μιὰ πολύτιμη ὑπηρεσία. Ὡὰ μπορέσει ὁμως νὰ ἐξακολουθήσει γιὰ καιρὸ νὰ ἐκανοποιεῖ τὸ μεράκι της, τὸ χόμπυ της, τὸ «ψώνιο» της, ὅπως χαρακτήρισε ἡ ἴδια τὸ πάθος της σὲ μιὰ συζήτηση ποὺ ὀργά-

νώσε γύρω από τὸ πρόβλημα τῶν ἐλληνικῶν ἔργων; Ὅταν παρακολούθησα τίς δύο παραστάσεις τῆς (τῇ μιᾷ τὴν ἀπαρτίζει τὸ τρίπρακτο ἔργο τοῦ κ. Σκαρίμπα «Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος», τὴν ἄλλῃ τρία μονόπρακτα) καὶ εἶδα τὰ ἐλάχιστα καθίσματα τοῦ μικροσκοπικοῦ τῆς θεάτρου νὰ εἶναι τὰ περισσότερα ἄδεια, ἐνίωσα γιὰ τὴ δυνατότητα αὐτῆς τῆς συνέχειας ζωηρῇ ἀνησυχία, πολλὰς ἀμφιβολίας. Ἐνα θέατρο χωρὶς ἐπιχορήγηση πῶς μπορεῖ, ὅσο κι ἂν εἶναι γερὰ ριζωμένο τὸ πείσμα τοῦ ὑπεύθυνου τῆς λειτουργίας του, νὰ ἐργάζεται γιὰ καιρὸ χωρὶς θεατὰς, χωρὶς νὰ προκαλεῖ ἐνδιαφέρον, καὶ ἐπιπλέον χωρὶς εἰσπράξεις, μὲ ζημία; Φταίει τὸ κοινὸ γιὰ τὴν ἀδιαφορία του; Θεωρητικά, ἀσφαλῶς ναι. Θεωρητικά, θὰ ἔπρεπε τὸ κοινὸ νὰ εἶναι πρόθυμο νὰ ὑποστηρίξει μιὰ εὐγενική κι ὠφέλιμη προσπάθεια, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἔχει κι αὐτὸ δίκιο ὅταν ἀπαντᾷ ὅτι δὲν ἀρκοῦν οἱ προθέσεις, ὅτι ζητεῖ ἐπιτεῦξεις.

Πῶς νὰ προσελχυσθεῖ, ὅταν ἐκεῖνο ποῦ τοῦ προσφέρεται εἶναι ἓνα δράμα, «Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος», ὅπου πρόσωπα χωρὶς ἴχθος ζωντανίας, κινημένα τόσο ἐκδηλᾷ ὅσο κι αὐθαίρετα ἀπὸ τὸ συγγραφέα, ἐνεργοῦν μὲ τρόπους ἐντελῶς ἀπίθανους;

Παραδέχομαι ὅτι «Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος» μπορεῖ νὰ ἀδικήθηκε ἀπὸ τὴ σκηνοθέτηση τοῦ κ. Ἑμιρζᾶ. Τὸν κ. Ἑμιρζᾶ συνήθως τὸν ἐκτιμῶ, κάποτε καὶ τὸν θαυμάζω, ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ νομίζω ὅτι παρανόησε βασικὰ τὸ ἔργο ποῦ τοῦ ἀνατέθηκε νὰ σκηνοθετήσῃ. «Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος» ἴσως θὰ μπορούσε κάπως νὰ εἶχε περισωθεῖ ἂν εἶχε παιχθεῖ σὰν ἓνας πρόδρομος τοῦ Θεάτρου τοῦ Παραλόγου. Ὁ κ. Ἑμιρζᾶς προέκρινε νὰ διαμορφώσει γύρω του τσεχωφική ἀτμόσφαιρα μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα, τὸ ἔργο καταποντίσθηκε. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκεῖνο ποῦ θὰ εἶχε περισωθεῖ θὰ ἦταν κάτι πολὺ λίγο.

Πῶς νὰ προσελχυσθεῖ τὸ κοινὸ ὅταν ἐκεῖνο ποῦ τοῦ προσφέρεται (στὴν «Ἐκπληξή» τοῦ κ. Χ. Τσακιρόπουλου) εἶναι ἓνα μονόπρακτο, ὅπου βλέπει ἀνθρώπους, ἀκίνητους, στατι-

κούς, καθισμένους, νά φλυαροῦν, χωρίς νά γίνεται κατανοητό οὔτε γιατί φλυαροῦν οὔτε καί τί λένε;

«Ἡ λύτρωση» τοῦ κ. Ντ. Ταξιάρχη εἶναι ἕνας μονόλογος μέ ἀρκετό εἰρμό καί δραματικό περιεχόμενο, ἀλλά, ὅπως ὅλοι οἱ μονόλογοι, εἶναι πολύ περισσότερο ἕνα ἀφήγημα παρά ἕνα θεατρικό ἔργο, μιὰ πού τοῦ λείπει ἡ σύνθεση.

Τέλος, «Οἱ σχεδίες» τῆς Κας Μ. Λαμπαδαρίδου εἶναι ἕνα μονόπρακτο, πού, ἔστω κι ἂν φανερώνει ὅτι ὁ συγγραφεύς του εἶναι προικισμένος μέ λυρική εὐαισθησία, δέν ἔχει καμιὰ σχέση μέ θεατρικό ἔργο, γιατί, ἐνῶ εἶναι ἀκατάσχετα πολύλογο, στερεῖται κατηγορηματικά ἀπό δράση.

Γιά νά ἀξιοποιηθοῦν, ὅσο γίνεται, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, τὰ ἐλαττωματικά ἔργα πρέπει τουλάχιστον ἡ ἐρμηνεία νά εἶναι ἐξαιρετική. Αὐτή νά θαμπώσει. Πῶς ὁμως νά εὐνοηθοῦν ἀπό μιὰ τέτοια ἐρμηνεία ἔργα πού παίζονται σ' ἕνα θέατρο πού παλεύει νά συντηρηθεῖ κι ὅπου ὅλοι οἱ ἡθοποιοί, ἀκόμα καί οἱ καλύτεροι, ἀκόμα καί ἐκεῖνοι πού καταβάλλουν προσπάθεια, ἀναγκαστικά, μιὰ πού ἀνήκουν στήν κατηγορία ἐκείνων πού ἔμειναν ἔξω ἀπό τούς ἄλλους θιάσους, δέν ξεπερνοῦν τὸ ἐπίπεδο τῆς μετριότητας; Μιὰ μόνη ἐξαίρεση: ἡ Κα Ε. Μαλικένζου, πού ἔπαιξε τὸ μονόπρακτο τῆς Κας Λαμπαδαρίδου. Ἐκείνη τὴν ξεχώρισα. Μοῦ φάνηκε προικισμένη μέ εὐαισθησία καί ταλέντο, καί δὲ νομίζω ὅτι σχημάτισα τούτῃ τὴν ἐντύπωση μόνο καί μόνο γιατί στὸ βασίλειο τῶν τυφλῶν βασιλεύει ὁ μονόφθαλμος. Ἦταν τὸ μόνο φωτεινὸ σημεῖο τῶν δύο παραστάσεων. Ἕνα ὁμως φωτεινὸ σημεῖο μπορεῖ νά εἶναι ἀρκετό γιὰ νά μαγνητισθεῖ τὸ κοινό;